

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

«Српске Новине» од 12. јула т. г. у своме ванредном 153 броју доносе овај највиши указ:

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

Уважавајући оставке, које су Нам поднели:

Председник нашег Министарског Савета, Наш Министар Иностранних Дела, г. Д-р Владан Ђорђевић,
Наш Министар Финансија, г. Вукашин Ј. Петровић,
Наш Министар Просвете и Црквених Послова, г. Андра Ђорђевић,

Наш Министар Правде, г. Ђорђе Стевановић,
Наш Министар војни, Наш почасни Ађутант, г. Ђенерал Јован Атанацковић,

Наш Министар Унутрашњих Дела, г. Ђорђе А. Генчић,

Наш Министар Народне Привреде, г. Жив. Живановић, и

Наш Министар Грађевина, Наш почасни Ађутант, инжињерски Потпуковник, г. Бори-воје Нешић,

разрешавамо их од досадашње дужности и стављамо их на расположење,

А Постављамо:

за Председника нашег Министарског Савета и нашег Министра Иностранних Дела, г. Алексу С. Јовановића, Председника Апелационог Суда,

за нашег Министра Унутрашњих Дела, г. Лазу Поповића, члана Касационог Суда,

за нашег Министра Правде, г. Настаса Антоновића, инспектора Министарства Унутрашњих Дела,

за нашег Министра Финансија, г. Д-ра Мику Поповића, бившег Начелника Министарства Народне Привреде,

за нашег Министра војног, нашег почасног Ађутанта, ђенералштабног Потпуковника, г. Милоша Васића,

за нашег Министра Грађевина, инжињерског Потпуковника, г. Андреју Јовановића, задржавајући му чин и ранг у војсци,

за нашег Министра Народне Привреде, г. Душана Спасића, Начелника Министарства Народне Привреде, и

за нашег Министра Просвете и Црквених Послова, г. Павла Маринковића, јавног правозаступника.

Председник нашег Министарског Савета, Наш Министар Иностранних Дела, нека изврши овај Указ.

12. јула 1900. год.

у Београду.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Председник Министарског Савета,

Министар иностранних дела,

Алекса С. Јовановић с. р.

*) Ову слику нашег новог министра полиције из 1897. год. доносимо привремено, јер писмо набавили другу, већу и из садашњег доба, што се господин Министар није од тада сликао. У другом броју донећемо уз биографију и његову најновију слику.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Једна забрана пред општинским судом.

Суду општине ваљевске

Као што ово решење, које у ориџиналу подносим, гласи, осуђен је Мирко Илић, трговац овдашњи, да ми плати 150 динара меничног дуга, да ми накнади 20 динара таксе и на име трошкова десет динара. Решење је постало извршно. Како Мирко овај дуг ни до сада није платио, то сам принуђен наплату тражити судским путем, и зато молим тај суд да одобри за обезбеду овога дуга забрану на следећу покретност дужникову и то: еспап који се налази у његовом дућану, кафу, шећер, и све што се у његовом притежању нађе.

Што се узабрани нека се преда на чување Милосаву Нешићу, бакалину оvd.

2. јуна 1900 год.

Ваљево

Нинко Петровић, трг.

Поднето решење првостепеног ваљевског суда, које је и извршно постало, има се сматрати као јавна исправа, јер има сва она својства, која тражи § 187. грађ. судског поступка, и који је као таково оглашује. Но како она носи на себи вид извршности и како је за извршење њено и наплату овога потраживања надлежна полицијска власт, која по своме задатку и својој законској дужности извршује пресуде првостеп. судова, и даље како је дуг по овоме решењу, првостеп. из меничног потраживања, а сума истог прешла је у ону вредност за коју би био надлежан суд општ. § 6. грађ. судског поступка, то суд ценећи исправу, а узевши у обзир све ове разлоге, оглашава себе за ненадлежног, за одобрење ове забране и зато

Решава

Да се молилац од свога потраживања забране код ово општинског суда као неумесног одбије.

Саопштити му ово решење на потпис, Од суда општине ваљевске, 2 јуна 1900 год. у Ваљеву № 2841.

Писар

Председник суда
Кметови

ЛАЗА ПОПОВИЋ *)
МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

Противу овога решења поднео је одбијени Нинко жалбу првостепеном суду и исти је ово решење општ. суда поништио са ових разлога: Потражилац забране, за доказ свога потраживања поднео је јавну исправу, којој ту важност признаје и § 187. грађ. судског поступка, како по форми тако и по садржини. Дакле он је своје потраживање потпуно доказао, а затим како је осудно решење постало и извршно, то је потражиоцу дато пуно право да тражи наплату или обезбеђење. Наплату би доиста тражио код полицијске власти, но обезбеђење мора тражити код надлежног суда, а како вредност забране не прелази суму од 200 динара, то је за обезбеђење надлежан општ. суд, § 6. грађ. поступка, без обзира на ту околност одакле је дуг произашао, и према томе суд је погрешно када није исправу ценито онако, како овде не може бити места, но је требао, пошто је тужилац испунио захтеве § 377. 378, 398 и 399 грађ. поступка забрану одобрити, — и наредио је суду да по овим примедбама донесе своје решење.

Општински суд примивши ове примедбе, донео је друго

своје решење које гласи: Како су примедбе првостепеног суда обавезне за општински суд, то он усвајајући их потпуно, на основу § 6 и 9 грађ. судског поступка

Решава

Да се тражена забрана на означену кретност дужникову одобри и одмах удејствује, у колико буде довољно за обезбеду дуга са осталим трошковима изложеним у осудном решењу првост. ваљев. суда, а у колико не буде противно § 471 грађ. судског поступка.

Пописане ствари предати на чување одређеном стараоцу под законом одговорношћу.

7. јуна 1900. год.

Ваљево.

№ 2903.

Писар

Председник

Кметови

Други случај:

Суду општине крушевачке.

Никола Петровић, магација оvd. осуђен је пресудом првостепеног суда крушевачког, да ми на име бранилачке награде плати 84 динара и на име парничних трошкова 20 динара. Свега 104 динара. Пресуда је постала извршна и ја је прилажем у ориџиналу.

Како Никола ову суму неће да ми на леп начин плати, то сам принуђен тражити наплату судским путем. Зато молим суд да за обезбеду ове суме у 104 динара, одобри забрану на следећу покретност дужникову и то: кукуруз, јечам и шеницу која се налази у његовој магази.

Све што се узабрани нека се преда на чување Илији Павловићу, трговцу оvd.

12. маја 1900 г.

Крушевац.

Марко Николић

јавни правозаступник

Суд општински донео је по овоме захтеву овакво решење:

Дуг за који се овде тражи обезбеђење проистекао је од бранилачке награде, дакле за суђење је надлежан првостепени суд, а извршење пресуда првостепеног суда врше полициске власти. Када то стоји без обзира на то што сума не прелази стоцу по којој општ. суд суди, § 6. грађ. судског поступка, општински суд оглашава себе за ненадлежног за одобрење овога обезбеђења и зато

Решава

Док се потражилац од овога свога тражења као неумесног и ненадлежног суду поднеог одбије саопштити му на подпис.

Од суда општине крушевачке, 12. маја 1900 год. № 962 Крушевац.

Писар

Председник

Кметови

И противу овога решења поднета је жалба првостепеном суду, који је решење поништио са оних истих разлога, које смо у првом случају изложили, наређујући суду, пошто је потражилац своје тражење пуноважном исправом, § 187. грађ. поступка доказао, да забрану одобри. Општински суд је то учинио пошто су примедбе првостепеног суда за њега обавезне.

Како се оваквих случајева и врло често пред општинским судовима налази, то ми ове дане случајеве износимо, ради тога да би се општински судови и њихови писари при појави умели кретати. Дакле јавна исправа и ако је првостепених судова пресуда и решење, а не прелази вредност од 900 динара, узимаће се у поступак за обезбеђење и код општ. судова, на захтев повериоца. А када би се тражило просто извршење њено, онда је надлежна полиц. власт.

ПОД УТИЦАЈЕМ ДРУГОГА

од Јове Адамовића

(НАСТАВАК)

„Доиста је чудновато“, примети сада професор Мирковић, четврти члан овог друштва, који је до сада са највећим интересом пратио ток ове дебате, „доиста је чудновато како се нека научена питања поред све своје старости ипак не крећу напред. Ето са тим питањем о хипнотизму које је већ у сред-

њем веку било познато, ни дан дањи нису научењаци на чисто, ма да је број добивених резултата, који у прилог хипнотизма говоре, огроман“.

„Професорска посла“ одговори секретар суда са шаљивом презривошћу. „Признају да сугестијом може једна личност да утиче на другу, али не признају да тај утицај може бити казниме природе“.

Доктор Војновић кога је секретарев говор био мало збуњено, окрете се сада на ову примедбу к њему, па му живо одговори:

„Та то је баш један од оних многих доказа за моје тврђење, да у неекзактним наукама научењаци неће никад доћи до потпуног споразума, и да се на то не треба ни чекати. У осталом не стоји то, да се у науци у опште признаје утицај хипнотизма али не и величина и правац истог. Они научењаци који не признају ни сам утицај, као на пример професор универзитета у Бону, Фухс; дочим други, као универзитетски професори Хирт из Бреславе, Пјер из Берлина и Карло ди-Прел, признају утицај хипнотизма, не стављајући истом никакве границе.“

„Па мислиш, ти докторе, да је утицај хипнотизма безграничан? Запита професор Мирковић, кога је све загонетно у науци јако интересовало.“

„Безграничност је врло широк појам, који се готово ни где а најмање овде може применити. Величина утицаја зависи од његове јачине. Од тога: да ли хипнотичар располаже већом или мањом хипнотичном моћи; да ли је хипнотизирани слабијих или јачих нерава и да ли је хипнотичар више пути или само један пут са хипнотизираним вршио експерименте. Што се мене тиче, ја сам уверен а познат ми је и један врло интересантан факт, да ће онај хипнотизирани коме је у хипнози заповеђено да метне једној личности своје околине комад шећера у чашу воде, па он то учини, бити у стању ту заповест извршити и онда ако место шећера буде наглашен какав отрован прахак“.

„Е, докторе, ти прећера!“ узвикну сада стари пензионисани судија који је од свега овог мало што разумео, али чувши докторову примедбу да зна један интересантан случај, хтеде га овом примедбом изазвати на причање, јер љубопитљивост беше једна од његових познатих слабих страна.

„Ни најмање“, одговори доктор. „Сваки који је ма и једном имао прилике да присуствује каквој хипнози уверен је о овом. У осталом чувени научар Карло ди-Прел наводи вазда примера за чију истинитост његово име јамчи, а и ја сам сам, као што већ рекох, имао једном прилике да се најочитије о томе уверим.“

„Шта је то било, то јест ако није каква тајна твог лекарског позива?“ запита професор Мирковић.

„Деде, бога ти, докторе, причај па да попијемо још по коју!“ прихвати брзо и судија, немогавши зауздати своју радозналост; затим се окрете келнеру, ману руком на њ па му рече: „Деде један литар, али знаш од онога“. Келнер се насмеши у знак да је разумео па оде, а судија извуче дувањару па стаде нудити онима око себе цигарете, специјалитет од три и по гроша. Како их он називаше. Доктор који је пушио само швапске цигаре, извуче једну из велике кожне кутије, одреза јој врх ножем којим се служио при вечери и којег је за сво време разговора држао у руци, тури одсечен врх цигаре у прсни џеп, па запаливши цигару и дунувши прве димове у ваздух, започе да прича:

„Једног вечера, одмах некако после мог ступања на бреславску клинику, одем са једним од мојих колега, са којим сам се још у Берлину за време школовања упознао, у једну од првих гостионица у Бреслави на пиво. Тек што смо сели за један сто и отпили прву половину кригле, уђе у исту дворану, која беше прилично празна, један висок, крупан господин, водећи испод руке малу, елегантно обучену госпођу, која се стаде живо окретати по дворани, тражећи по свој прилици какав угодан сто. Мој колега чим их спази устаде па им оде брзо на сусрет. Новодошавши гост, који га одмах угледа, узвикну радосно изненађен, као што то доброћудни Немац увек чини кад изненада наиђе на какву омиљену му личност, а мала госпођа пружи још из далека и смећећи се своју руку на сусрет моме колеги. После руковања и измењених поздрава, а сигурно као одговор на какво питање, показа мој колега руком на наш сто, одакле их ја радознало посматрах, па се онда сви

заједно упутише к мени. Мој ме колега представи као свог давнашњег познаника и пријатеља а новодошавше као своје рођаке велепоседника и бившег уланског официра Гринвалда са госпођом супругом. За време представљања посматраше ме госпођа неким наивно-радозналим погледом који ме је у пркос своје наивности ипак довео у забуну. Ја ову забуну приписивах у први мах ситуацији у којој се налажах, јер готово сваки човек пада у већу или мању забуну, када га неко изненада представи каквој лепој жени, о којој до тада никада није чуо и за коју незна у коју категорију жена да је стави.

Бар мене је то увек доводило у забуну, тим више што сам врло ретко долазио у такав положај. Али доцније увидех да то није био прави узрок моје забуне. Докле је мој колега занимао своје рођаке разним породичним питањима, као што је то обичај код рођака, који се давно нису видели, отресох се ја забуне, па стадох пажљиво посматрати моју нову познаницу, која је случајно vis-a-vis мени седела и живо причала нешто о својим родитељима, код којих су тога дана били у посети. Беше то женица особите лепоте. Лепо овално лице са чистом, готово прозрачном кожом, дивно је хармонисало са танким али као угањ прним обрвама и прилично малим носићем са танким ноздрвама, које су се час по час надимале. Не баш мала уста са руменим, увек влажним уснама и ситним као снег белим зубићима, између којих се сваког часа појављиваше малени врх језика; лепо чисто чело са мрежицама танких плавих жилица по слепим очима, све јој то даваше изглед безазленог девојчета. Али најлепше и у исто време најнеобичније беху на њојзи очи. Посматрајући је тако са стране, изгледаху ми те велике, крупне очи, које ми се учинише у први мах смеђе, тако пуне милокрвности и благодати, да ми се цела појава ове жене учини готово анђеоска. Али доцније када њен муж стаде причати моме колеги о неким припремама за лов и када се она окрете мени, осетих како ми крв под њеним погледом појури поново у главу, и сада тек опазих да у тим очима беше оно што ме је доводило у забуну; нешто што до тада никада у човечијем оку не спазих.

„Доктор, коме се за време причања беше угасила цигара, запали је поново, па повукав неколико гутљаја „од онога,“ настави:

„Доцније, када сам са овом женом већ стајао у интимним одношајима, покушавао сам више пута да докучим и да дефинишем, шта је то у њеним очима било, што ме је доводило у забуну и крв ми узрујавало; али ми то никада не пође сасвим за руком. Знам само то, да је поглед тих очију за дуго могао бити умиљат и благ, па да наједаред нешто неодређено, готово рећи тајанствено севне у њима као муња, али не муња која се да видети, као што је то случај код погледа кокетних жена, које тренутним напрезањем очњег нерва и јачим расклапањем очних капака, истом даду моментани, ватрени изглед, но одев који се не да очима видети, али тим јаче осетити, јер продире у мозак онога, кога погледа, као усијана игла. Више сам пута, кад је са мном говорила, пазио да дознам, да ли је тај поглед што продире у мозак био у њеној моћи: то јест, да ли га је могла употребити, кад год је хтела, као што то чине кокете, па сам се уверио да није, но да то беше нека врста излива њезиних унутрашњих осећаја. Уверио сам се, да тај поглед севне само онда, када се њене душе такне нешто што њу занима или усколеба. Као што рањеник ужасно врисне кад му се и најмање дотакне оголићени нерв на рани тако би и њен умиљат благ поглед, кад год би се у разговору нешто текло њене душевне сензибилности, плануо, па брзо и без икаквог претходног тражења мога ока, погодио у сред моје зенице, тако директно и оштро, да осећах бол у мозгу, као да ми је кроз око какво оруђе продрло.

Дакле, ка што рекох, она се окрете мени, па се упусти са мном у разговор. Шта се све тога вечера говорило, не бих вам сада умео рећи и кад бих хтео. Знам само, да се разговор између мога колеге и његовог рођака цело вече врзао око лова и неких припрема за исти. Што се нас двоје тиче, она је са наивном радозналошћу питала: које сам народности, одакле; даље о Бечу, Берлину, и т. д. На сва ова питања ја одговарах некако растројено и нервозно, једно што сам се стидео своје забуне, а друго што се налажах под утицајем неког чудноватог, неодређеног осећаја, који се састојао из неке симпатије према овој жени и страха од ње, или боље рећи од оног ње-

ног погледа, који сваког тренутка очекивах. — Не знам да ли вам се кад год десило, да обрвањени запаром и тишином прилегнете после ручка на постељу, у намери, да заспите, па да вас из полудремежа уједанпут тргне глас клавира, на коме се вежба почетник. Неколико правилних тонова неке монотоне арије — све знање свирача — па наједаред један дисхармонички звук, па прекид. Тако једаред, дваред, па онда све даље и даље. Кад би се арија даље без прекида свирала, ви би најзад уз пркос музике могли и заспати, али онај дисхармонички звук и прекид, који се сваке две три минуте понавља, доводи вас до очајања. Нервозност вас све јаче обузима, арија и свирка постаје вам споредна и ишчежава, очекујући са неким раздраженим нестрпљењем онај звук и прекид, који вас до лудила доводе. Са подигнутом главом, напрегнутим чулима и до крајности надраженим нервима очекујете нестрпљиво тај прекид, а кад исти наступи, ви као ударени секиром падате стењући натраг у јастуке. Ето тако је тога вечера за све време разговора са том женом и мени било. Сва моја нервозна пажња беше концентрисана у очекивању оног погледа; са страхом и нестрпљењем чеках да исти плане и у колико сам дуго на њ чекао у толико већа беше и моја узбуђеност. Срећом се њен муж окрете мени са питањем, да ли у Србији има крупне дивљачи, и тако увуче и мене у разговор, ослободивши ме утицаја своје жене. У току разговора, који је брзо постао врло жив, буде углављено, да их ја и мој колега посетимо идуће недеље на њиховом добру, и то тако, да стигнемо на исто око шест часова изјутра, како би мој колега и Гринвалд могли ићи у лов, а ја као неловац да за време њиховог одсуства останем у друштву госпође. Око десет часова стадоше се они опраштати, пошто су хтели на време да стигну за последњи воз, који их је требао одвести до станице, која је лежала до њиховог добра, па подсетивши нас још једном на обећану посету и опростивши се с нама као са старим познаницима, одоше. При руковању са госпођом, која се при том са наивном љубазношћу смешила, погоди ме последњи пут у сред зеница онај њен тајанствени поглед, и ја се не могах одржати, а да не приметим по њиховом одласку моме колеги, како његова рођака има нечег чудноватог у очима. Он ме погледа као зачуђено, па рече да није никад ништа чудноватог на њојзи приметио; бар не у њеним очима.

Разуме се да сам гледао да од мог колеге, што је могуће више дознам о овој интересантној жени и њеном мужу, а мој колега кога је разговор о лову — а беше страсан ловац — рашћеретао, стаде ми на дугачко и на широко причати о њима. Гринвалд је био улански поручник, па када му отац умре даде оставку, па предузе управу над прилично великим имањем. Врло је добар пољопривредник и имање му је једно од најуређенијих у целој околини. Његово добро и лов, једине су му страсти, а разуме се уз то и добра чаша вина, а ако је вино доиста добро, онда и више. Поред тога добричина и искрен до крајности, можеш с њим чинити шта хоћеш. Што се његове госпође тиче, врло је љубазна женица, истина мало јогунаста спрам мужа и прилично површна домаћица, али, у главном дивна женица, са којом се да живети. Зли језици у околини говоре да воли по мало да шара; неко се време чак и прилично јавно говорило о некаквим одношајима између ње и једног инспектора са њиховог добра, али од како је Гринвалд, њен муж, у једном друштву, у коме се о овоме баш зучкало, љутито изјавио да он као Елзин муж и као господар свога дома, у коме и дотични инспектор живи, најбоље мора знати, шта је у целој тој ствари истина, и да ће он свакоме па мако то био, коске изломити, ако буде и даље такве гласове проносио, од тога се доба престало о Елзи говорити. Бар он, то јест мој колега, није ништа више чуо. Што се њега, мог колеге тиче, он у тако што није никад ни веровао, јер прво љубазност је Елзи била у нарави, а то он најбоље зна; а друго, Гринвалд није човек, који даје разлога жени да га вара. У осталом — заврши мој колега резонување — ђаво ће га знати; да Елза уме ђаволски да заврти људима мозак, то знам, али да ли им она зато пружа и какве накнаде, то не верујем.

— У осталом ко зна? додаде он после мале почивке, па онда ућута. — Растворимо се око поноћи и ја одох кући да спавам, али дуго не могах одржати заспати заспати. Немирно и у неком грозничавом полусну превртах се тамо амо по постељи, а у памети ми се врзашу моји нови познаници или тачније рећи, моја

нова познаница. И чудновато, у колико сам више тога вечера на њу мислио у толико се више губљаше из памети онај њен заветни, за мене тако фаталан поглед. Докле ми њено лепо лице и благе умиљате очи све јасније излажаху пред очи, онај нервозни осећај страха и непријатности беше се изгубио, а симпатија, која са овим осећајем беше изнешена, све се је јаче развијала и добијала облик чежње за том женом. Тек пред зору могадох мало заспати, али се и у сну не могадох отрести њеног утицаја.

(Наставиће се).

КЛОД ГЕ

Виктор Иго

Има седам или осам година, од како је живео у Паризу један сиромашан радник, по имену Клод Ге. Имао је жену и дете. Био је вешт радник, приљезан, интеллигентан, рђаво васпитан, ма да је природом био обдарен. Није знао да чита, али је умео да мисли. Једне је зиме оскудевао и раду. Без ватре, без хлеба, у собичку на тавану. И човек и жена и дете трпели су глад и хладноћу. Човек украде. Не знам шта је украо, не знам где је украо; знам само то, да се на ову крађу одлучио трећег дана, да би набавио жени и детету хлеба и огрева, а себи — пет година робије.

Би послат у главни затвор Клерво. Клерво абатија претворена у утврђење, олтар претворен у ћелију. Кад говоримо о прогресу, извесни га људи тако разумеју, тако извршују. Ето ствари, о којој треба говорити.

Ну, наставимо.

Преко ноћи био је у ћелији, а преко дана у радионици. Ја радионице не нападам.

Клод Ге, некада частан радник, сада по несрећи лопов, био је озбиљна и достојанствена појава. Имао је високо чело, већ набрано, и ако је још био млад; неколике беле длаке губиле су се у црној коврчастој коси, очи мирне и јако увучене испод добро скројених обрва, ноздрва отворених, браде напред избачене, усана са изразом презирања. То је била лепа глава. Али треба видети, шта је друштво учинило од ње.

Говорио је ретко, више гестовима; у целој својој појави имао је нечега заповедничкога, што је чинило, да су га сви слушали. Мислио је; био је више озбиљан но болећив. Много је трпео.

Директор радионица у одељењу, у коме је Клод Ге био затворен, био је чиновник врло подесан за тамничара. Био је и тамничар и трговац; у исто је време заповедао у радионици и претио у тамници, у руке турао алате, а на ноге ланце. Био је човек јединствено разнолик у својој врсти: оштар, тиранин, покоран својим идејама, увек пажљив на свој ауторитет, у више прилика добар друг, добар заповедник, весело и шалио се благонаклоно; више тврд но затворен, није дискутовао ни о чем ни с ким, па ни са самим собом; добар отац, а без сумње и добар муж, и то је била нужа, а не врлина. Једном речи, није био рђав, зао.

То је био један од оних људи, који никада не уздрхте, никада не попуштају, људи састављени из непокретних молекула, који никада не мисле на туђу несрећу нити се слажу са осећајима других; боје су као стакла, мрзе, јаросни су, без емоција, узимају ватру а не загревају се, људи, чији је калоријски капацитет раван нули, за које се може рећи, да су начињени од дрвета: на једноме крају горе, а на другој су хладни. Главне и скоредне прте характера овога човека биле су тврдоглавство и поредио се са Наполеоном. Ну то је била само оптична илузија.

Има велики број људи, који због своје глупости и на извесноме одстојању сматрају тврдоглавство за вољу, као и свећу за звезду. Кад такав човек једном примени и апсурдну ствар за оно, што назива својом вољом, он погнуте главе иде до на крај те апсурдности. Тврдоглавство без интелигенције, то је лудост растворена на дну глупости. Ово нас одводи далеко. У опште када се једна приватна или јавна катастрофа сруши на нас, ако према осталима, који су остали на земљи, потражимо на који се начин догодила та несрећа, налазимо да је њу учинио осредњи, тврдоглав човек, који је имао вере у себе, и који се сам себи дивио. Има на свету много малих, тврдоглавих и фаталних људи, који верују за себе, да су провиђење.

Ето, дакле, какав је био директор радионица у Клервоу. Ето од чега је био начињен брикет, којим је друштво туцако свакога дана затворенике, да из њих избије варницу. Искра, коју такав брикет избије из таквога камена, често гради пожаре.

Рекли смо већ једном, да је Клод Ге, по доласку у Клерво, био одређен у једну радионицу за извесан посао. Директор се радионице упозна с њиме, нађе у њему добра радника, те је добро и поступао с њиме. Једнога дана видећи Клода веома тужна, јер је овај непрестано мислио на ону, коју је назвао својом женом, изгледа да му је казао да би га ваљда утешио, да је та несрећница жртва. Клод хладно упита, шта је било од детета? То није знао.

После неколико месеца Клод се прилагодио тамничком ваздуху, и чинило му се, да не мисли ни на шта. Њиме беше претела маха нека строга ведрина, својствена његову карактеру. За то је време Клод стекао чудноват утицај над свима својим друговима, и то као неком врстом ћутљиве конвенције, тако да нико није знао за што, па чак ни он сам. Сви су га ти људи питали за савет, слушали га, дивили му се, подражавали му. А то је последњи ступањ на лествицама адмирације. Није то мала слава бити човек, којег слушају толике непослушне природе. То је долазило од погледа који је имао у очима. Око је човеково прозор, кроз које се виде мисли, које иду и долазе у главу.

Ставимо једнога човека, који има идеја, међу људе који их немају, у времену које смо назвали, а по закону неодољиве привлачне моћи, сви ће се мрачни мозгови кретати понизно и са обожавањем, око онога мозга, који расипа светле зраке. Има људи који су гвожђе, а има их који су магнет. Клод је био магнет.

За кратко време од три месеца Клод је био душа, закон и ред у радионици. Све су се казалике кретале по његову кадру. И сам је тренутно сумњао, да ли је доиста краљ или заробљеник. То је била једна врста заробљенога папе и његових кардинала.

И један покрет, сасвим нов, чије је дејство са свим допунило љубав затвореника и мржњу тамничара. Тако је као увек. Популарност никада не иде без немилости. Љубав робова увек прати мржња господара.

Клод је Ге много јео. То је била особина његовога организма. Његов је стомак био такве врсте, да му је храна два обична човека једва била довољна за дневни оброк.

М. de Cotadilla имао је исти такв апетит; али што је давало повода веселости једноме војводи, гранду шпанскоме, који има 500.000 оваца, то је било терет за радника, а зло за осуђеника.

Клод је слободан, код своје куће, радио по цео дан, примао свој хлеб од четири фунте и јео га. У затвору пак радио је по цео дан и примао непрекидно за своје напоре фунту и по и четири онса (120 грама) меса. Оброк се није мењао ни под каквим условима. Клод је дакле у затвору Клерво био обично гладан.

Гладан је био и то је све. Није о томе ни говорио, јер му је таква била природа.

Једнога дана, пошто је појео свој мршави оброк, призеде Клод за посао, мислећи да радом превари глад. У том стаде преда њ један младић, блед, плав, слаб. У руци је држао још недиригнут оброк и један нож. Стајао је пред Клодом, и изгледало је као да хоће да говори, али се није смео усудити. Тај је човек досађивао Клоду својим хлебом и месом.

— Шта хоћеш ти? упита најзад Клод напрасито.

— Ако хоћеш да ми учиниш једну услугу, рече младић плашљиво.

— Какву? упита Клод.

— Да ми помогнеш да поједемо ово. Нема много.

Једна се суза скотрља са поноситога ока Клодовога. Узе нож, подели оброк младићев на два једнака дела, узео један део и поче га јести.

— Хвала, рече му младић. Ако хоћеш, делићемо мој оброк свакога дана, као и данас?

— Како се зовеш? упита Клод.

— Албин.

— Зашто си овде?

— Крао сам.

— И ја сам.

Од тада су свакога дана делили своју имаовину. Клод Ге је имао 36 година, али му је сваки давао 50, толико су биле озбиљне његове мисли. Албин је имао 20 година, али свако је мислио, да му је 16, јер је толико невиности било у погледу тога крадљивца. Тесно су пријатељство утврдила та два човека; боље рећи као пријатељство између оца и сина, не пријатељство између два брата.

Радили су у истој радионици, спавали су под истим сводом, шетали су се по истоме дворишту, и јели су исти хлеб. Сваки је од њих био свет за другога. Изгледало је да су били срећни.

Говорили смо већ о директору радионица. Тај човек да би покорио затворенике, који су га мрзели, често је био приморан обраћати се за помоћ Клоду, јер су овога волели. У више прилика, када је требало спречити негодовање или побуну, Клодов је ауторитет без титуле притицао у помоћ званичноме ауторитету директорову. За утишавање затвореника вределе су десет речи Клодових исто толико, колико и десет жандарма. Клод је у више таквих прилика чинио услуге директору, и овај га је за то од срца мрзео. Он је завидео овом крадљивцу. У дубини душе своје гајио је противу Клода мржњу скривену, завидљиву, неумољиву; мржњу суверена по праву према суверену фактичноме, власти световне, према власти духовној.

Таква је мржња најгора.

Клод је веома волео Албина, а на директора није ни мислио.

Једнога дана у јутру, када су чувари водили затворенике у радионице, два по два, један од њих позове Албина, рекавши му, да га зове директор.

— Шта ће му? упита Клод.

— Не знам.

Тамничар одведе Албина.

Прође цело јутро и Албин се не врати у радионицу. Кад је дошло време одмору, Клод је мислио да ће га наћи у дворишту. Ну Албин ни тамо не дође. Вратили су се понова у радионицу, а Албина не беше. Тако је прошао цео дан. У вече када су их развели по ћелијама, Клод је тражио очима Албина, али га није нашао. Изгледало је, да је много трпео у томе тренутку, јер се обратио речима једноме чувару, што до тада никада није чинио.

— Да није болестан Албин?

— Није.

— Па за што га нема данас?

— А, рече равнодушно чувар, за то што је променио ћелију.

Сведоци, који су доцније сведочили о овим фактима, приметили су, да је на овај одговор тамничарев лако задрхтала Клодова рука, у којој је имао запаљену свећу. Клод прихвати мирно:

— Ко је наредио то:

— Господин Д., одговори чувар.

Директор радионица звао се М. Д.

Сутрашњи дан прође као и прошли, без Албина.

У вече по свршеноме раду, дође директор М. Д., да као и обично прегледа радионицу. Кад га је Клод из далека видео, скиде своју капу од грубе вуне, закопча суру блузу своју, жалосну ливреју Клервоску, јер је у тамницама принцип, да потпуно закопчана блуза у напред извештава старије, да тај има да говори или моли за што год. С капом у руци, стојећи на уласку крај своје тезге, очекивао је пролаз директоров. Директор прође.

— Господине, рече Клод.

Директор се окрете.

— Господине, настави Клод, је ли истина, да је Албин променио своју ћелију?

— Јесте, одговори директор.

— Господине, мени је потребан Албин, да бих могао живети. Ви знате, да ми је недовољно хране, јер је тамнички оброк мали, а Албин је делио са мном свој оброк.

— То су његове ствари, одговори директор.

— Господине, зар нема начина, да се Албин врати у исту ћелију к мени?

— Немогуће је; за то је издата наредба.

— Ко је наредио?

— Ја.

— Господине то је живот или смрт за мене; то зависи од вас.

— Ја никада не трзам своје наредбе.

— Господине, јесам ли вам учинио што год?

— Ништа.

— Па дакле за што ми не вратите Албина?

— За то, одговори директор.

Пошто је дао ово објашњење, директор оде даље.

Клод обори главу и ништа не одговори; био је као тужан лав у кавезу, коме су одузели младунца.

Приморани смо да речемо, да туга причињена овим раздвајањем ни у колико није умањила прождрљивост — у неку руку болест затвореникову. У осталом, ништа се баш осетно није на њему променило. Није говорио ни са једним од својих другова о Албину. Шетао се сам, за време одмора по апсанскоме дворишту. Био је гладан, и ништа више.

Више је њих хтело да поделе свој оброк са њиме, али их је он одбио смећећи се.

(Наствиће се).

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

57

— Ко је то? упита уплашен женски глас.

— То сам ја... дошао сам код вас, одговори Раскољников и ступи у мајушан трем.

На проваљеној столици, у искривљеном бакарном свећњаку гораше свећа.

— Ви сте то! Боже! узвикну Соња слабо, и оста као укопана.

— Како ће се к вама? Овуда?

Раскољников пожури у собу, старајући се да не гледа Соњу.

Уђе затим и Соња, са свећом, свећњак остави, па стаде пред Раскољникова, сасвим расејана, неисказано узбуђена, и очевидно преплашена његовим изненадним доласком. Наједном се просу руменило по њену бледом лицу, па чак јој се и сузе у очима појавише... Беше јој и тешко, и стидно, и слатко... Раскољников се брзо окрене па седне крај стола на столицу. Једним брзим погледом прегледа собу.

То беше велика соба, али су необично ниска и једина, којима се Капернаумови службаху, затворена врата у зиду с лева. На супротној страни, у зиду с десна беху друга врата, али се никад не отвараху. Тамо је већ други стан, под другим бројем. Соњина соба беше налик на неку стају, имађаше облик неправилна четвороугла, и отуда изгледаше некако нагрђена. Зид са три прозора, окренут каналу, граничаше собу косо, те се, отуда, један угао, врло оштар, губљаше у дубини тако, да се при слабој светлости не може добро ни да сагледа; а други је, опет, био и сувише туп. У тој тако великој соби намештаја готово и не беше. Десно, у куту, беше постеља; поред ње, ближе вратима, столица. Крај истог зида баш до врата, беше прост отесан сто, застрвен плавичастим застором; поред стола две плетене столице. Затим, уза супротни зид, у близини оштра угла стајаше орман, осредње величине, од простог дрвета, па као да се изгубио у празну простору. И то је све што беше у соби. Жуљкасти, подерани и похабани облози на зиду већ су поцрнели у свима кутовима; мора бити да је овде зими влажно, загушљиво и чађаво. Сиромаштво беше очигледно; чак не беше ни завеса на кревету.

Соња ћутом посматраше свога госта, који тако најљиво и без церемоније разгледаше њену собу; шта више поче, напослетку, и дрхтати у страху, баш као да је стајала пред судијом и оним који ће њену судбину да реши.

— Дођох овако доцкан... Има једанаест? упита он а још не гледа у њу.

— Има, промрља Соња. — Ах, јест, има! убрза она одједном, као да у томе налазаше себи излаза. — Сад је откуцало код газдиних... Ја сам баш чула... Има.

— Ја сам дошао последњи пут код вас, мрачно и суморно настави Раскољников, ма да му је ово тек први пут, — можда вас више нећу видети...

— Ви ћете... да идете?

— Не знам... знаћу све сутра...

— Па онда ви нећете бити сутра код Катарине Ивановне? задрхта Соњин глас.

— Не знам. Све сутра ујутру знаћу... Али није ствар у томе: дошао сам на једну реч...

Подиже на њу свој замишљени поглед, па сад тек опази да он седи а она још стоји пред њим.

— А што ви стојите? Седите, рече он наједанпут промењен, гласом тихим и умиљатим.

Она седе. Он је за тренутак посматраше љубазно и готово са саучешћем.

— Како сте слабачки! Гле каква вам је рука! Провидна. Прети као у мртваца.

Узе је за руку. Соња се једва осмехну.

— Па ја сам увек таква била, рече.

— И кад сте код куће живели?

— Да.

— Е, и јесте тако, рече он испрекидано, а израз лица и звук његова гласа опет се променише.

Обазре се још једном по соби.

— Ви ово од Капернаумова узимате под најам?

— Јест.

— А они станују тамо, иза оних врата?

— Да. И они имају једну оваку собу.

— И сви станују у њој?

— Сви.

— Мене би страх било ноћу у овој вашој соби, напоменуће Раскољников намрштено.

— Домаћини су врло добри, врло пријатни, одговори Соња, једнако још неприбрана и као да се не сећа, — и намештај, и све, све је њихово. Врло су добри, а и њихова деца често ме обилазе...

— Јесу ли то они што муцају?

— Јест... Он и муца, и хром је. И жена тако исто... Не баш да замуцкује, али некако не изговара све. Она је добра, веома добра. Он је негдашњи племићки млађи. Имају седморо деце... само једно замуцкује, најстарије, остала су просто болесна... али не замуцкују... Али одкуда ви за њих знате? дода она с неким чуђењем.

— Ваш отац све ми је тада причао. Све ми је о вама причао... И о томе, како сте ви пошли у шест часова, а у девет се вратили, и о томе, како је Катарина Ивановна клечала крај ваше постеље.

Соња се збуни.

— Ја сам га управо данас видела, прошапће неодлучно.

— Кога?

— Оца. Ишла сам улицом, тамо, на крај, на углу, у десет часова, и учини ми се да он иде испред мене. Баш као да је он. Ја сам већ хтела отићи Катарини Ивановној.

— Шетали сте?

— Да, испрекидано прошапта Соња и опет се збуни и спусти главу.

— Катарина Ивановна вас умало није била, код нашег оца?

— Ах, не, шта велите, шта велите, не! с неким чак и страхом погледа га Соња.

— Па ви је онда волите?

— Њу? Па не-е-го! развуче Соња, и склопи руке тужно и паћенички. — Ах! ви њу... Кад би ви само знали. Јер она је право дете... Та њен је мозак збуњен, пометен... од туге и муке. А како је паметна била... како племенита... како је добра била! Ви ништа, али ништа не знате... ах!

Соња то рече готово с очајањем, узбуђена, измучена и кршећи руке... Вледи јој се образи опет заруменеше, у очима јој се огледаше мука. Види се, да је страшно дирнута, да је у њој нешто много покренуто, хтела је нешто да искаже, да изговори, да заштити и одбрани. Неко *ненасито* саучешће, ако се тако може казати, исписа се на свима пртама њена лица.

— Била! Шта ви то велите! Боже, била! Па и да је била, па шта! Јест, па шта? Ви ништа не знате, ништа... Она је врло несрећна, ах, и како несрећна! И болесна је... Тражи правду... Она је чиста. Она врло верује да свуда и у свему мора бити правде, и тражи је... Макар је и мучили, али што није право неће чинити. Она сама не види, да се не може све ради тога, да у људи буде правде, и љути се... Баш је као дете, право дете! Она је права, права!

— А шта ће с вама бити?

Соња га упитно погледа.

— Та они су на вама осетили. Оно, истина, пре је све на вама било, и покојник је мамуран к вама долазио да моли. Али сад шта ће да буде?

— Не знам, невесело рече Соња.

— Они ће остати тамо?

— Не знам, дужни су за тај стан; само је, веле, газда-рица говорила данас да хоће да им откаже стан, а Катарина Ивановна и сама вели, да неће ни минута остати.

— Па по чему се она тако јуначи? Нада се у вас?

— Ах, не, не говорите тако! Ми живимо усамљене, Соња се опет узбуди па чак и ужљути, управо тако, као кад би се расрдила канарица или друга која мајунша тичица. — А и како ће она? Јел'те, како ће? питаше она љутећи се и узбуђујући се. Њен се ум помрачује, зар ви то нисте опазили? Помрачује се; час брине и узнемирује се, као да је мала, о томе, да сутра буде све како ваља, да буде и за јело што, и све... час ломи руке, пљује крв, плаче, па онда тек стане главом лупати о зид, као у очајању. Па онда се опет умири, све се на вас нада; вели, да сте ви сада њен помоћник, и да ће ма где мало новаца позајмити и отићи у свој град, са мном, па ће да оснује пансион за племените девојке, а мене ће да узме за надзорницу, па ћемо да отпочнемо сасвим нов, прекрасан живот; па ме љуби, грли, умирује, и тако верује, веома верује у те своје фантазије! Али зар јој се и може противити? А овамо ваздан данас она сама пере, чисти, спрема, и корито је сама, онако слабачком снагом, унела у собу, задихала се и пала у постељу; међутим смо заједно јутром ишли да купимо ципелице Полечки и Лени, јер су им сасвим подеране; али нам, по рачуну, недостајаше новаца, а изабрала је тако мајунше ципелице, јер она има укуса, не знате ви то... И усред радње, пред оним трговцима, заплака се што недостаје... Ах, како је жалосно било гледати.

— Па сад је појмљиво што ви... овако живите, рече Раскољников с горким осмехом.

— А зар вама није жао? Није вам жао? опет ће Соња. — Јер и ви, знам ја, ви сте сами и последњу пару дали, а нисте ништа ни видели. А да сте све видели, о, Боже! Па колико сам јој пута сузе натерала! И још прошле недеље! Ох, ја! Само за једну недељу пред његову смрт. Сурово сам се понашала! А колико и колико сам пута то чинила. Ах, како је данас тешко било сећати се цели дан!

Говорећи Соња и руке ломљаше у болу од сећања.

— Зар ви сурови?

— Јест, ја, ја! Дођох тада, настави она плачући, — а покојник рече: „прочитај ми, Соња, нешто ме глава боли, читај ми... ево књижице“. Имађаше некакву књижицу, добавио је од Андрије Семјонића, од Лебезјатникова, овде живи, он вазда неке смешне књиге добавља. А ја велим: „време је да идем,“ па не хтедох да му читам, а дошла сам им само за то, да Катарини Ивановној покажем огрлице; трговкиња Лизавета донела ми је огрлице и запоњке јеттине а добре, нове и са шаром. Катарини се Ивановној допадоше веома: намести их па се огледну о огледалу, а баш јој се веома допадоше: „поклони ми их, Соња, молим те“, рече. *Молим те*, вели, и тако јој се хтело, пожелела је. А и шта ће јој? Него тако, сетила се само пређашњег срећног доба. Огледа се, ужива у себи, а овамо нема никаква одела, не, него нема ничега, ево већ толико година! А неће никад ништа ни у кога да замоли; поносите је, пре ће сама дати све што има, а ево ово је сад замолила — тако јој се допало. А мене жао беше и да их дам, шта ће вама, рекох, то, Катарина Ивановна? Тако сам рекла. Шта ће вама. Тако што није требало њој казати! Тако ме је погледала, и беше јој тешко, претешко што сам је одбила, а то беше тако тешко гледати... И не беше јој тешко због огрлице, него с тога што сам је одбила, видела сам ја. Ах, ја бих сад, чини ми се, све вратила, све бих друкчије учинила, променила бих оне речи... Ох... ја... али шта!... та, вама је свеједно!

— А ви сте познавали ту трговкињу Лизавету?

— Да... А зар сте је и ви познавали? с неким чуђењем упита Соња.

— Катарина Ивановна болује од тешке јектике, она ће скоро да умре, рече Раскољников поћутавши и не одговори јој на питање.

— Ох, не, не, не!

Соња се несвесно маши за обе његове руке, као да га пита да ли заиста неће умрети.

— Али боље је да умре.

— Не, није боље, није боље, никако није боље! уплашено и несвесно понављаше она.

— А деца? Где ћете њих, ако их не узмете сами?

— Ох, ја већ и не знам! узвикну Соња готово у очајању и ухвати се за главу.

Види се да је та мисао много и много цута већ у њој радила, а он је сад само опет усплашио ту исту мисао.

— Па, ако ви још за живота Катарине Ивановне се разболите, па вас пренесу у болницу, е, шта ће онда бити? немилостиво наставља он.

— Ах, шта говорите, шта говорите! То већ не може ни бити!

Соњино лице нагрди самртни страх.

— Како не може ни бити? настави Раскољников с опорим осмехом. — Да ви нисте осигурани? Па шта ће онда с њима да буде? Сви ће заједно на улици, она ће кашљати и молити, и негде о зид главом лупати, као данас, а деца ће плакати... Тамо ће пасти, одвешће је у одељење, у болницу, умреће, а деца...

— Ох, не!... То Бог неће дати! отме се, напослетку, из Соњиних стешњених груди.

Она слушаше, гледаше га молећи, и склапајући руке у немој молби, као да од њега све зависи.

Раскољников устане и пође ходати по соби. Прође неко време. Соња стајаше спуштених руку и оборене главе, у страшној тузи.

— А зар се не може чувати и штедети бела пара за црне дане? упита он ставши одједном испред ње.

— Не, шану Соња.

— Разуме се, не! А је ли се огледало? дода он готово с подсмехом.

— Огледала сам.

— И прекинуло се, покварило се! Да, дабогме, разуме се! Нашто и питати.

И опет пође по соби. Прође још неко време.

— Не добивате ли то сваки дан?

Соња се још више збуни, а руменило јој опет удари у лице.

— Не, прошапуће са мученичким напрезањем.

— И с Полечком ће извесно то исто бити, рече он одједном.

— Не! Не! Не може бити, не! јасно узвикну Соња, као очајница, као да су је ножем ранили. — Бог, Бог неће допустити такву несрећу и страхоту!

— А друге допушта.

— Не, не! Њу ће Бог да заштити, Бог! понављаше, не знајући за се.

— Да, а Бога можда нема, с неком чак и злурадосћу одговори Раскољников, засмеја се и погледа је.

Соњино се лице наједанпут страшно промени: нападе га дрхтавица, грчеви. С неисказаним прекором погледа га, хтеде нешто да каже, али не могаше ништа изговорити, него само се умах горко заплаче, покривши лице рукама.

— Ви кажете да се Катарина Ивановној памет помућује, а оно се вама памет помућује, проговори он после неколико времена.

Прође пет минута. Он једнако иђаше горе, доле, ћути, не гледа је. Напослетку јој приђе; очи му севаху. Обема рукама узме је за рамена па јој се право загледа у уплакано лице. Поглед му беше сух, запаљен, оштар, усне му силно дрхтаху... Намах се брзо саже, па, клекнувши, пољуби јој ногу. Соња се у ужасу одмаче од њега као од полудела човека. И доиста гледао је сасвим као луд.

— Шта ви то чините? клањате се мени као светињи! промрмља она побледивши, и срце је намах заболело.

Он одмах устаде.

— Не клањам се ја теби као светињи, него се клањам свему страдању и патњама човечјим, некако дивљачно рече он па оде прозору.

— Слушај, дода вративши се опет, — јуче сам једноме

увредљивцу рекао да не вреди ни твог малог прста... и да сам ја мојој сестри данас учинио част посадивши је с тобом упоредо.

— Ах, што сте им то казали? Па пред њом? узвикну Соња преплашено. Са мнош упоредо! Част! Та, ја сам, ето... нечасна... Ах, што сте то казали!

— Нисам ја то рекао за те због нечисти и погрешке, него због велике патње твоје. А да си ти велика грешница, то је тако, дода он усхићено. — А што је најгоре ти си грешница по томе, што си се *узалуд* умртвила и одала. Па да је бар само та страхоба! Да није бар те страхобе, што ти живиш у овоме благу, које ти тако мрзиш, и у исто доба сама знаш (треба само погледати па да се види), да тиме нећеш никоме помоћи, нити да ћеш икога од чега спасти! Па онда реди ми бар, настави он готово занет, — откуда у теби и таква бестидност, нечасност, и високост упоредо са другим супротним и светим осећањима? Та правије би било, хиљаду пута правије и паметније стрмоглавити се у воду и одмах свршити!

— А с њима шта да буде? једва упита Соња, погледавши га мученички, али уједно и као не зачудивши се таквом његовом предлогу.

Раскољников је чудновато погледа.

Све је прочитао у самом погледу њену. Мора бити да је одиста и она сама на то помишљала. Може бити да је много пута и озбиљно, у очајању, размишљала како да одједном сврши за увек, и то размишљала толико озбиљно, да се сад готово није ни зачудила његовом предлогу. Шта више није опазила ни суровост његових речи (смисао његових прекора и особитог погледа његова на њену нечасност такође није опазила, — и он је то видео). Али он је потпуно појмио до каквог ужасног бола је њу раздирала, и то већ одавном, помисао на њен положај нечастан и стидан. Па онда шта, шта би то могло, мишљаше он, још и до данас да је зауставља у одлуци да сврши једанпут са собом? И тек је сад појмио потпуно шта су за њу значили они јадни, мали сирочићи, и она жалосна полулуда Катарина Ивановна са својом јектиком и лупањем главе о зид.

Али ипак, при свем том, њему је било јасно, да Соња са својим карактером и својим ипак образовањем, које је добила, ни у ком случају не би могла тако да остане. Ипак се питао: како и зашто је могла и сувише дуго да остане у таком положају, и да не полуди, ако није имала снаге да се удави? Свакако, он је схваћао да је положај Соњин појава случајна у друштву, премда, по несрећи, никако усамљена и искључива. Али баи та случајност, оно нешто образовања, и сав пређашњи живот њен могли би, чини се, одмах да је убију на првом јој кораку по томе гнусну путу. Па шта је њу држало? Да није чак поквареност? Сва та нечасност и стид, очевидно, дотаче се ње само механички; прва поквареност ни за једну кап није продрла у њено срце: он то види: она је пред њим као отворена књига...

„Њој стоје три пута, мисли он, — да се баци у канал, да доспе у дом за умно болесне, или... или, напослетку, да се преда разврату, који ум залућује а срце скамењује“.

Ово последње беше му најгнусније, али он је већ био скептик, он беше млад, отуђен од својих и, мора бити, крут, па с тога и није могао веровати да је последњи израз, поквареност, највероватнији. (Наставиће се).

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Пребредена крадљивица. — Меланија Гурдон, девојка од својих 24 година, дуго је година служила у једној угледној радњи у Паризу, као продавачица робе. Подуже је времена, од како је позвано више особље у тој радњи приметило, да извесних артикала нестaje из радње и трудили су се да право кривцу уђу у траг.

Најпосле се докаже, да је сву ту крађу вршила поменута Меланија, са неколико својих саучесника.

Пре неколико дана полицији пође за руком, те похвата све саучеснике Меланијине, који почеше признавати дело, само Меланију не беше лако ухватити.

Префекат полиције стави у дужност извежбаноме детективу по имену Флери, да пронађе ову крадљивицу, која се тако опрезно чува и вешто крије, и да је ухвати.

Флери и овога пута употреби сву своју вештину и не жалети труда, уверен да ће му овај бити награђен, сав се заложу да изврши поверену му дужност, па и успе у томе.

Ономад се у једној од најживљих париских улица, десила са овим агентом једна интересантна сцена.

Он спази Меланију, нада се за њом и учтиво јој рече, да пође са њим у полицију, али пошто се ова томе опираше, он је ухвати руком снажно и потера напред.

Крадљивица се развика из свега гласа.

— Лопов! Разбојник! — Викаше она и отимаше се из руку агентових. — Држите га! Покраде ме! Хоће да ме убије! — запеваше женска, нашто маса публике скочи у одбрану нејаке људске половине и светине песнице падаху на несрећнога агента, који не могаше да се брани, од силне навале, који не могаше да добије речи да објасни присутнима у чему је ствар.

Потпуно малаксао од јаких и многих удараца, детектив испусти женску из својих руку, која поче бегати, а он испали у вис револверски метак и узвикну:

— Људи Божи! Ман'те се мене и хватајте крадљивицу коју ми отесте из руку.

Други полицијски агенти, који једва пробише кроз руљу, чувши ове речи, нададоше се за женском и ухватише је.

Флери су однели у болницу да се опорави од тешких удараца несвесне руље, а за његову предану и ревностну службу, старији су га лепо наградили.

ПОТ Е Р А

Макс Шулиц банкарски служитељ родом из Опата, у Њи-транској жупанији, од прилике 30—34 год. стар, по народности Јеврејин, ожењен, средњег, слабог састава, дугуљаста, бледа лица, косе кестенасто-мрке и кудраве у среди подељене, очију граорастих, малих, смеђих бркова, погнутог и трмог хода, на носу има малу огреботину, утекао је, пошто је проневерио 20.000 круна. Украденог новац састоји се из 10 ком. банака од 1000 форинти. Аустроугарски консулат доставља ово актом № 3625. и Управа града Београда позива све полиц. власти да на Макса обрате пажњу и на случај проналаска њој га стражарно спроведу с позивом на Бр. 15263.

Трајко Митић, бозација, родом из Турске ухваћен је у Враћи у кријумчарењу дувана па да би избегао казну, отумарао је незнано куд. Трајку је 28 год., стаса је средњег, лика плавог, очију црних, уста великих, бркова црних малих, браде нема, брија се, косе црне, носа обичног, особених знакова нема. Начелство окр. врањског актом Бр. 4902 моли све полициске власти да Трајка у кругу своје власти потраже па нађеног њему стражарно спроведу. Акт упр. гр. Београда Бр. 15271.

Непознат лопов украо је Станку Марјановићу, тежаку из Пожаревца са диваде у месту званом „Забела“ две кобиле и некуда отерао. Кобиле су обе доратасте без знакова, једна има 8 а друга 6 година, јаловице, омалене и пуначке. Моле се власти да потраже лопова и кобиле, па у случају проналаска да извести начелство окр. пожаревачког, с позивом на бр. 10783 или Управу града Београда на Бр. 15682.

Јован Николић, бив. пешадиски поднаредник потребан је гарнизону, да се пронађе и стражарно упути. Јован има на себи војничко одело са знаком „2“ на нараменицама; — висок је 1.73 лица дугуљастог, бркова црних, пошироких, косе црне, очију црних. Он има неког свог рођака магацију, који станује у Пиварској улици, испод коњичке касарне (шиваре), а и код Старог и Новог Мајдана чешће се виђа. Моле се власти да Јована најживље потраже, и на случај проналаска стражарно упути управу гарнизона београдског с позивом на Бр. 2691 или Управу града Београда на бр. 15708.

Риста Милошевић, из Дубова побегао је 8. о. м. из призора начелника среза топличког, он је окривљен за крађу стоке; има му 45 год., раста средњег, у опште плав, бркова жутих, већих, и ретких, брије се. Од одела има панталоне и блузу од жућкаста сукна, на ногама опанке, а на глави шубару. Начелник среза топличког моли све власти да Ристу по-

траже и упути њему с позивом на бр. 6172, или Управи града Београда на бр. 16087.

Радул Фируловић Бурса и **Стан Анђеловић**, тежаци из Табаковца, у срезу крајинском, округа крајинског окривљени су због разбојништва над Николом Маврићем, тежаком из Црнајке, које су извршили у друштву са другима. Кад их је среска власт по том делу кривице позвала, они су с места напустили куће своје и утекли у шуму, где се сада крију по појатама и другим местима. Пошто се они одметнули испод власти и земаљских закона у намери, да за себе живе и казнима дела чине, — начелство округа крајинског, на основу свог решења од данашњег Бр. 4951, позива поменутог Радула и Стана, да се у року од петнаест дана, од кад је овај оглас објављен у „Српским Новинама“ предаду најближој државној полициској власти, иначе ће их по истеку тога рока, према чл. 3. закона о хватању и угамањивању хајдука, огласити за хајдуке, и онда ће свакоме слободно бити убити их. Лични опис Радулов: има 55 година, средњег раста, развијен, дежмекаст, лица широког, од богиња рошав, у опште плав, очију жутих, бркова жутих пуних, обријан, обрва густих растрешених, косе проседе, на темену ћелав, говори српски и румунски, али врло тешаво. Од одела има црн гуњ и чакшире, на глави велику шубару, а на ногама опанке и обојке; Станов: има му 30 година, средњег раста, плавих очију, танак, сувољав, у опште плав, бркова и браде врло мале и ретке, скоро ћосав, носатанког, кукастог. Од одела има сељачку кошуљу и гаће, на глави велику шубару а на ногама опанке и обојке.

Т Р А Ж И С Е

Ђорђе Васиќић трг. из Београда, приликом путовања нишким возом за Београд 19. пр. мца, изгубио је у купеу вагона II. кл. 1.100. дин. у српским новчаницама и једну меницу од 4.500. дин., на којој је акцептант Алекса Мијалковић трг. из Крагујевца, а трасант Коста Петковић, трг. из Крагујевца. Управа града Београда препоручује полиц. властима, да ако се у чијем кругу нађе меница, њој да се пошаље с позивом на Бр. 15565, или кварту савамалском на бр. 4331.

КРЕТАЊЕ И ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г. **Риста Бадемлић**, државни саветник, разрешен је од вршења дужности управника града Београда, и отпутовао је на осуетво у иностранство.

Г. **Лаза Карамарковић**, начелник окр. у пензији, постављен је за инспектора министарства унутраш. дела.

Г. **Божа Маршићанин**, начелник округа моравског и сарадник нашега листа, постављен је Указом Његовог Величанства Краља за управника града Београда.

Г. **Станиша Новаковић**, окр. начелник у пензији, постављен је за начелника окр. моравског.

Г. **Андра Петровић**, члан суда општине београдске, постављен је за начелника округа нишког.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Ми смо у прошлом броју јавили нашим читаоцима да ћемо дати 16 ов. м. два броја уједно, али, услед промене владе и наименовања новог министра полиције, нисмо то могли учинити, јер смо се позабавили око тражења и израде његове слике. Око тога смо не само пропустили да на време издамо лист, већ смо одложили да души број издамо други пут.

Молимо среске начелнике, који нам још нису послали претплату да је у најкраћем року пошаљу.

Још само неколико повереника нису нам послали обрачун за овогодишњи календар „Полицајац“. Молимо их да у најкраћем року сврше те обрачуне и да нас не изазивају на изишну преписку.